

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

LJUBLJANA

13. 03. 87

ŠTEVILKA

1

LETO

16

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

(Published by Cactus - friends Society of Slovenia)

MAREC, APRIL 1987

VSEBINA (CONTENTS):

Obvestila društva	1
Kserofiti - Josip Kunej	2
Parodia mutabilis - Igor Erbežnik	5
Lepo cvetoče tilandzije (II. del) - Josip Kunej	6
Rebutia senilis - Drago Greguričević	9
Prva žetev - Darko Dolenc	11
Kaktusi skozi leto - Franci Langerholc	13
Pregled tujih strokovnih časopisov in literature - Josip Kunej	15
Pomladni sestanek s kaktejami - Marija Prelec	16
Novosti s knjižne police - Josip Kunej	17
<i>Myrtillocactus geometrizans</i> - Franci Langerholc	19

OBVESTILA DRUŠTVA

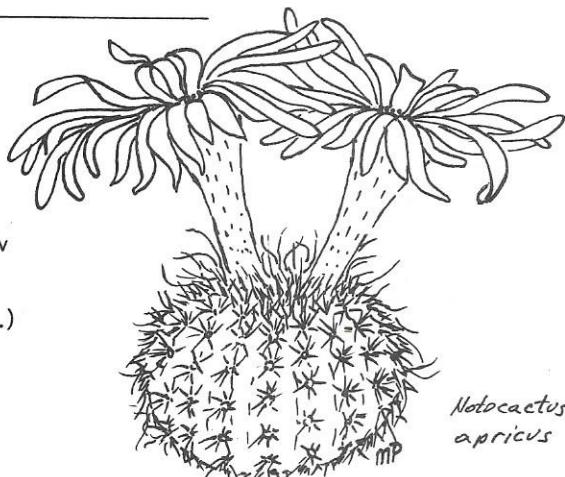
Sestanki društva bodo :

13. MAREC - ob 17. uri

1. Aktualne zadeve (izlet)
2. Predavanje: tov. Pogačnik in tov Jerin
Presajanje in pikiranje kaktusov
3. Diapositivi - tov. Pogačnik
4. Razno (semena, lončki, zemlja za setev itd.)

10. APRIL - ob 17. uri

1. Aktualne zadeve
2. Prikaz celjenja kaktusov - tov. Jerin
3. Diapositivi - tov. Pretnar
4. Razno (semena, lončki, kaktusi itd.)

Notocactus apicicus

Naslovna stran - cover picture

Foto: Peter Jerin

Risbe: Marija Prelec - drawer

Dopisi:

Naslov na ovitku biltena !

K S E R O F I T I

Kserofiti so rastline iz sušnih predelov, ki so tako prilagojene, da lahko dalj časa prenašajo suhost zraka in tal ter ostanejo nepoškodovane in v aktivnem stanju. Nekateri izmed kserofitov so razširjeni v predelih s tropsko in suho klimo (stepe, polpuščave in puščave). Ti kserofiti imajo specifične karakteristike, s katerimi se razlikujejo od drugih življenskih oblik, delijo pa se na sklerofite in sukulente. Druga skupina kserofitov živi v pogojih hladne klime, zaradi katere nastaja v tleh fiziološka suša, imenujejo pa se psihrofiti.

Najprej se bomo zadržali na sklerofitih, ki imajo kseromorfno zgradbo, t.j. takšno zgradbo, ki jim omogoča sprejemanje vlage iz tal, ki so sicer z vodo revna, zato jo pogosto črpajo tudi iz velikih globin. Da bi se sprejeta vлага čim prej privedla do organov, ki se nahajajo nad zemljino površino, mora biti sama zgradba prilagojena tako, da se oddajanje vlage skozi telesno površino čim bolj zmanjša, če se že ne more povsem preprečiti.

Da bi rastline lahko prišle do vlage, ki se na takih tleh pogosto nahaja v velikih globinah, imajo nekatere izmed njih zelo dobro razvit koreninski sistem. Ni redek primer, da korenina prodre do vlage, ki se včasih nahaja v globini do 15 metrov.

Zelo pomembno za zgradbo kserofitov je tudi to, da se vлага čim hitreje in lažje privede do organov, ki so izpostavljeni sušenju. Zato imajo kserofiti zelo dobro razvit prevodni sistem, tako v steblih kot tudi v listih.

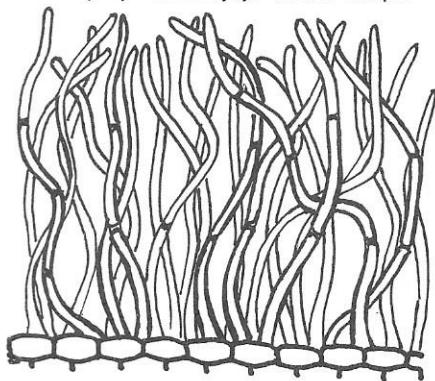
Izrazito kseromorfno zgradbo imajo puščavske in stepske rastline. Prilagojenost zgradbe kserofitov za preprečevanje transpiracije (izhlapevanja) je lahko različna. Tako imajo na primer anatomske posebnosti v tem primeru velik pomen. Tukaj je potrebno pripomniti, da so to odebujene zunanje ovojnice epidermskih celic, da je kotikula (kožica) bolj debela in da se čez njo pogosto naredijo sluzaste in voščene prevleke. Stome (reže) so potegnjene izpod nivoja povrhnice, s tem pa nastane prostor (kanal, ki gre v cik-cak liniji), v katerem se zrak hitro zasiti z vodno paro. Karakteristično je, da se v mezofilu lista zmanjšuje gobasto tkivo, medtem ko se asimilacijsko (palisadno) tkivo razvija obilnejše, pa ga tako zasledimo na obeh straneh (lice in naličje).

Tudi zunanja zgradba je prilagojena tako, da preprečuje izhlapevanje. Pri nekaterih kserofitih so listi čvrsti in usnjati. Pogosto je površina listov gladka in bleščeča, tako da se sončni žarki odbijajo in s tem tudi manj ogrevajo tkivo listov, s tem se tudi manj vlage spreminja v paro in je tudi manj izhlapeva.

Nekateri izmed kserofitov imajo pokrivalo, sestavljeno iz mrtvih dlak. To pokrivalo ustvarja sloj negibnega zraka, ki se hitro zasiti z vodno paro in na ta način zmanjuje nadaljnje izhlapevanje, s tem pa površino lista brani od premočnega pregrevanja.

Pri nekaterih rastlinah vpliva na zmanjšanje izhlapevanja že lega listov. Navpična lega listov je opoldne, ko je svetloba najmočnejša, S svojim robom so obrnjeni tako, da sončni žarki tečejo vzporedno s površino listov, kar omogoča, da se listi manj ogrevajo, s tem pa je tudi manjše izhlapevanje. Zjutraj in zvečer, ko sončni žarki padajo na ploskev listov pa ni več nevarnosti pregrevanja. Možnost postavljanja listov v navpično lego je zasluga posebne sposobnosti sukanja peclja. Rastline, ki imajo takšne sposobnosti, imenujemo kompasne rastline.

Velik pomen za zmanjševanje izhlapevanja pri kserofitnih rastlinah ima zmanjšanje površine izhlapevanja. Nekatere rastline to dosežejo na način, da ostanejo nizke rasti ter da zmanjšajo število vej in količino listov. Ta pojav se imenuje nanizem ali zakrnelost. Nekatere rastline v času velike suše zvijejo liste v trobento ter na ta način znotraj nje zadržujejo vodne hlapa.

dlacice na povrhnjici

Najuspešnejše sredstvo za zmanjševanje izhlapevne površine je zmanjšanje listov, kar je pri vseh kserofitih bolj ali manj opazno. Z zmanjševanjem števila listov se ne zmanjšuje samo izhlapevna površina, pač pa tudi površina za fotosintezo. Zaradi tega dobiva steblo pogosto sploščeno obliko kot nadomestilo za izgubljeno listno površino.

Nekateri kserofiti v času velike suše enostavno ustavijo svojo rast, ko pa pride vlažno obdobje, znova rastejo in se razvijajo. Poseben tip kserofitov sestavljajo sukulente ali sočnice. Zanje je

karakteristično, da so njihova stebla in listi sočni, mesnati in debeli in s tem služijo kot shramba za vodo. Pri kaktusih so na primer listi spremenjeni v bodice (trne), s tem pa jim je izhlapevna površina zmanjšana na minimum, steblo pa ima okroglo ali valjasto obliko z relativno majhno površino. Nekatere rastline iz drugih družin, ki živijo v podobnih razmerah, kot so na primer euforbije, asklepije in druge, so po zgradbi in zunanjem videzu zelo podobne kaktusom. Ta pojav, da so rastline različnih izvorov, s tem pa tudi različne taksonomske pripadnosti in imajo zaradi življenja v istih ali podobnih okoliščinah zelo podobno zgradbo, imenujemo konvergenca.

Nekateri izmed sukulentov imajo debele sočne liste kot na primer sempervivumi, sedumi, aqave, mesembrianthemumi in drugi. Sukulenti so na splošno razširjeni v puščavah (Mehika, Arizona, Južna Afrika). Tudi med našo domačo floro najdemo nekaj sočnic iz družine Crassulaceae (nekatere vrste seduma, sempervivuma, Cotyledon horizontalis in druge).

Psihrofiti so kserofiti, ki živijo v predelih s hladno klimo, v arktičnih in antarktičnih predelih, v tundrah, prav tako pa tudi v subtropskem in alpskem pasu visokih planin. Zaradi surove klime, ne ozira se na to, da je v teh dovolj vlago, prevladuje tukaj fiziološka suša. To vlago v enem primeru rastlina ne more prevzemati zaradi nizke temperature, ki otežuje absorpcijsko aktivnost korenine, v drugem primeru pa zaradi zmrzovanja vode rastlina nima možnosti, da jo prevzame.

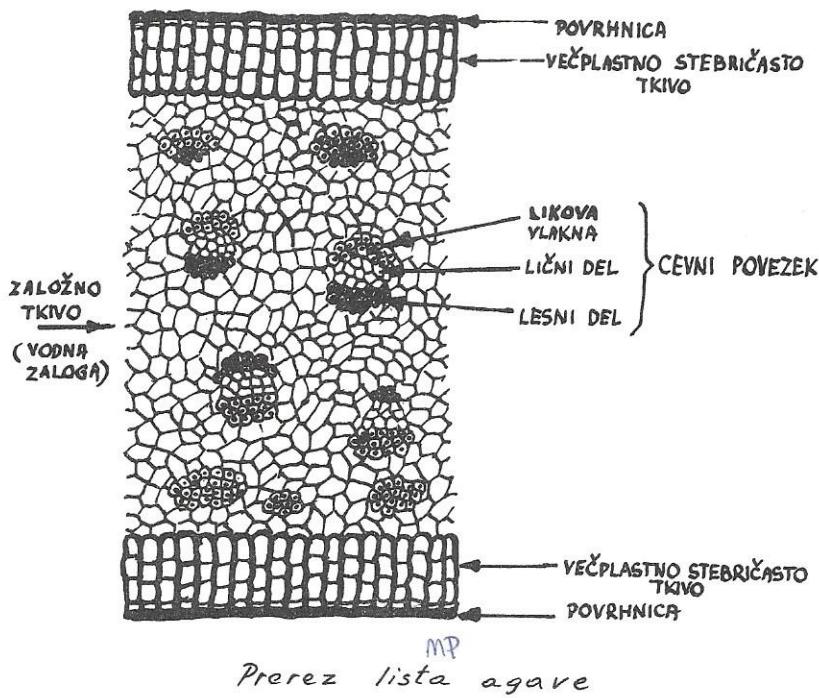
Podobno psihrofitom druga skupina kserofitov, ki prav tako živi v hladnih področjih, toda na tistih mestih, kjer prevladuje resnična fizična suša, so tudi te rastline razprostranjene na visokih planinah in v tundrah.

Na koncu še o ksilofitih, ki so poseben tip kserofitov. Živijo v sfagnumskih močvirjih (barjih), kjer je v glavnem vode dovolj, vendar jo rastline zaradi kislosti, pogosto pa tudi zaradi strupenosti slabo izkoriščajo.

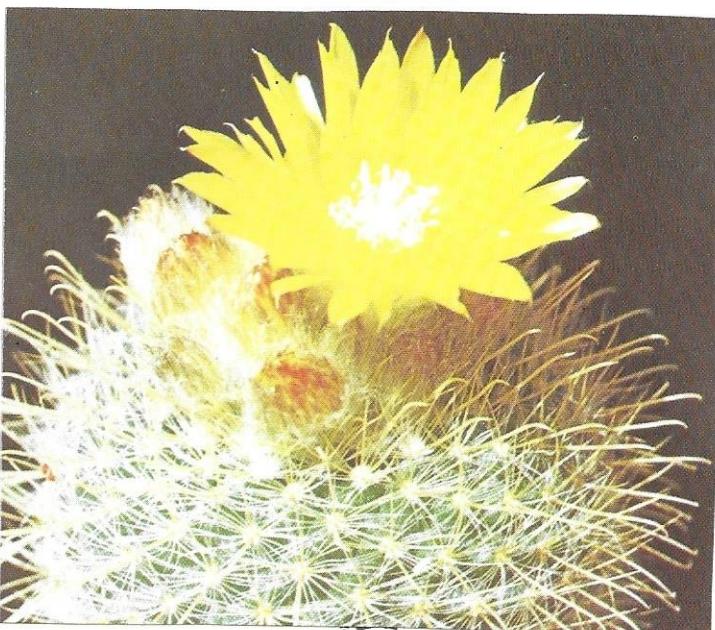
Literatura:

Josip Kunej

Dr.M.Kojić: Botanika

PARODIA MUTABILIS BACKBG.

Kot mnoge vrste tega rodu je tudi parodija mutabilis doma v severni Argentini v provinci Salta, tam kjer so meglene in s travo poraščene visokogorske planjave in je dovolj humusa, sonca in zraka. To naj bo tudi vodilo za uspešno gojenje v naših pogojih, saj je tudi pri nas megle in rose več kot dovolj. Rod je dobil ime po dr. Domingu Parodi-u, botaniku iz Paragvaja, medtem ko ime vrste mutabilis pomeni spremenljiva (zaradi barve bodic).

Telo ima kroglasto obliko in doseže do 8 cm v višino, približno toliko ima tudi v premeru. Izrazita rebra, ki so spiralasto zasukana, so razdeljena na precej močne grbice, skoraj bi rekel bradavice, na katerih so volnene areole, iz katerih izraščajo številne ščetinaste robne bodice bele barve. Poleg teh je še 4 do 5 srednjih, precej močnejših bodic, od katerih je vsaj ena kavljasta. Srednje bodice se po barvi zelo razlikujejo in obsegajo vse odtenke od oker rumene, svetlo oranžne preko rdeče do rjave. Zaradi teh barv so nekoč izdvajali različne variacije. Njeni cvetovi so svetlo do zlato rumene barve z belim in rdečkastim grlom, velikosti 3 do 4 cm in v velikem številu izraščajo iz temena.

Razen rumenocvetne vrste je še variacija z oranžno rumenimi cvetovi. Ta je razširjena pod imenom *P.nobilis*. Hort. Backeberg navaja še var. *carneospina* Backbg. z bolj grobimi bradavicami in močno poraščenim temenom z nad 50 robnimi bodicami in srednjimi bodicami, ki so barve mesa s temnejšim vrhom. Variacija *elegans* Backbg. z nežnimi bradavicami in srednjimi bodicami in var. *ferruginea* Backbg. s srednjimi bodicami, ki so rjave barve.

Razmnožujemo jo s setvijo semen, ki pa je izredno drobno, zato ga ne smemo pokriti z zemljo ampak samo nalahno pritisniti. Kot je znano, da večina kaktej kali na svetlem, kalijo parodije v temi, zato setev pokrijemo. Svetlobo jim damo šele ko vzkalijo.

Literatura: Backeberg: Das Kakteen Lexikon
F. Vardjan: Kakteje

Igor Erbežnik

LEPO CVETOČE TILANDZIJE (nadaljevanje)

2. TILANDZIJE Z RUMENIMI CVETOVMI

T. crocata je po rasti mala vrsta z listi, postavljenimi v dve vrsti, ki so posuti s srebrno belimi luskami. Raste v Argentini in Braziliji. Ima zelo dehteče, zlato rumene cvetove, ki se nahajajo na sivo luskinastem steblu, visokem do 10 cm.

T. ixiooides se razrašča s kratkimi stebelci, na katerih so špiralasto razporejeni trdi, skoraj bodičasti gosti in kompaktni listi srebrno sive barve. V loku viseče socvetje nosi pet do osem zlato rumenih cvetov. Ta vrsta raste epi-fitno na širnem področju Južne Amerike.

T. schiedeana je po svoji obliki zelo varijabilna vrsta. Raste od Mehike do Kolumbije. Špiralno razporejeni suličasti listi na kratkih stebelcih so zelo gosti in posuti s sivimi luskami. Socvetje predstavlja enostavni klas v navpični legi le z nekaj cvetovi. Cvetne cevke se spreminjajo v rumene do rdeče rumene cvetne liste. Vzgoja je enostavna.

3. TILANDZIJE Z RDEČIMI CVETOVI

T. albertiana je šele nedavno odkrita v Argentini, kjer raste po skalovju in dela lepe blazinice. Na malih razvejanih steblikah je v dveh vrstah razvrščeno ozko listje, dolžine do 7 cm. Socvetje se nahaja na kratkem steblu. Sestavljen je iz zelo velikih in vpadljivih cvetov, bleščeče cinober barve.

T. funckiana je vrsta, ki napravi malo večje steblo. Razširjena je v Kolumbiji. Tudi ona se odlikuje z velikimi, bleščeče rdečimi cvetovi, katerih vratovi se spremenljajo v venčne liste, ki so na koncu zelo razširjeni. Razpotegnjena stebelca so dolga do 10 cm ter na gosto poraščena s tenkimi, skoraj nitastimi do 3 cm dolgimi sivo luskinastimi listi.

T. gardneri je zelo varijabilna vrsta, rozetaste oblike. Razširjena je v Venezuela, Kolumbiji in Braziliji. Odlikuje se s svojimi srebrno sivimi ozkimi do 25 cm dolgimi nakodranimi listi trikotne oblike. Njeno do cca 6 cm dolgo in viseče socvetje se sestoji iz večjih, ozkih in sploščenih klasov. Cvetovi so rožnate barve v obliki cevi, velikosti do 1,8 cm.

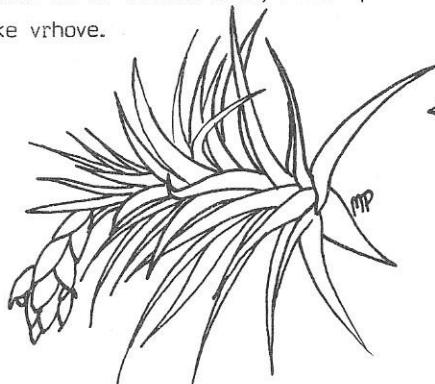
T. geminiflora je po videzu podobna prej imenovani. Številni suličasti do 15 cm dolgi listi trikotne oblike sestavljajo goste kompaktne v eno smer obrnjene rozete. 10 do 15 cm dolgo socvetje se sestoji iz treh do štirih špiralno razporejenih klasov. Ovрšni listi so rjavkasto rdeče barve, medtem ko so rdeče vijoličasta cvetovi dolgi do 1,7 cm.

4. TILANDZIJE Z BELIMI CVETOVI

T. vernicosa je ena izmed zelo odpornih vrst, ki raste kot epifitna rastlina v sušnih področjih Argentine in Paragvaja. Zelo kratka stebelca skupaj s socvetjem dosežejo do 35 cm v višino. Okoli stebelc se zvrščajo ozki trikotni listi, priostrene oblike. Pogosto so enosmerno zasukani in posuti z gostimi

sivimi luskami. Socvetje se sestoji iz 5 do 10 sploščenih klasov. Izmed dvovrstnih, opekasto postavljenih ovršnih listov se pojavljajo do 2,4 cm dolgi beli cvetovi.

T. lorentziana je razprostranjena od Brazilije čez Bolivijo in Paragvaj do Argentine. Skupaj s socvetjem doseže 40 do 50 cm v višino. Ovršni listi so zeleni do rdeče barve, medtem ko so cvetovi bele, včasih pa tudi modre barve, veliki cca 3,5 cm in imajo ploske vrhove.

T. meridionalis je izrazito rozetaste oblike z visečim socvetjem. Njena domovina je Brazilija, Paragvaj in Argentina. Premer rožete je samo 10 cm, njeni listi so posuti s srebrno sivimi luskami. Ovršni listi 4 do 5 cm dolgih cvetov so rožnate barve in v številnih vrstah postavljeni okoli socvetja vretenaste oblike.

T. Xiphoides je edina med belimi vrstami, ki se odlikuje z največjimi cvetovi. Njen areal se razprostira čez Argentino preko Paragvaja do Bolivije. Trdi, s sivimi luskami posuti listi so ohlapno razvrščeni in pogosto zasukani v eno smer. Kratko in široko, meču podobno socvetje je sestavljeno iz šestih delov. Ovršni listi so zelenkaste do slavnato rumene barve. Cvetovi so dolgi do 8 cm in zelo dehtijo. Venčni listi so dolgi do 2,5 cm in do 1,5 cm široki, z nazobčanim in nakodranim robom.

T. caulescens je vrsta, katere stebelca zrastejo do 45 cm dolžine. Razprostranjena je v Boliviji in Peruju kot epifitna rastlina na drevju in skalovju. Njeni zelo gosti in trdi, končni listi, dolgi do 15 cm so spiralasto razvrščeni okoli stebelca. Socvetje je dolgo do 7 cm, prilično sploščeno in nosi 14 belih do 2,5 cm dolgih cvetov, ki so kot opeka razporejeni med blešeče rdečimi ovršnimi listi. Je zelo odporna vrsta, ki se lahko goji in rada cvete.

Izmed številnih vrst tega rodu sem predstavil samo nekaj značilnih vrst, ker tudi naši specializirani gojitelji ne razpolagajo z večjim assortimentom, morda še s katero tukaj neimenovano vrsto. Če bi kdo želel razširiti tale izbor, naj povem, da je vseh vrst tega rodu okoli 400 in da so vse zelo privlačne, naj se obrne na tuje specialiste, izmed katerih največje število vrst nudi firma G. Köhres iz ZR Nemčije.

Literatura:

1. Werner Rauh: Die Tillandoideen
2. Slavko Zgonc: Ananasovke
3. Herbert Lehmann: Empfehlenswerte Tillandsien für den Anfänger

Josip Kunej

REBUTIA SENILIS BACKBG.

Komaj da je še kakšen gojitelj kaktej, ki ne bi poznal te lično beloščetinaste rebucije, prav tako jo tudi marsikdo vedno znova qoji v svoji zbirkki. Čeprav ne predstavlja več nobene posebnosti, je ena najlepših svojega rodu. Pred dobrim pol stoletja pa je v Evropi sploh še niso poznali. Tu in tam se je posamično pojavila šele okoli leta 1930 in je zelo hitro postala popularna potem, ko jo je proti koncu leta 1932 v Mannheimskem "Kakteenfreund-u" opisal Curt Backeberg.

Rebutia senilis Backbg. spec.n. je z belimi ščetinami tako močno poraščena, da je z njimi pokrito celo telo vključno tudi teme. Areole, ki sedijo na majhnih grbicah, so medsebojno oddaljene do 1 mm. Iz njih izrašča cca 25 ščetin, dolgih do 3 cm. Cvet je širok do 35 mm, svetlo rdeče barve, znotraj rumeno rdeč z belkastim grlom. Cvetni listi se končujejo v konico. Plod je rumeno oranžne barve, semena so črna.

Na njenem prirodnem nahajališču v provinci Salta v severni Argentini jo je prvi našel znani zbiralec E. Stuemer.

V tem oblikovnem krogu je Backeberg razločil še nekaj variacij: *R. senilis* var. *stuemerii* je poraščena z redkejšimi ščetinami, areole ima oddaljene do 4 mm in sedijo na bolj grobih grbicah, ima do 20 močnejših steklasto belih ščetin.

Cvet je širok do 4 cm, cvetni listi so široki do 6 mm, zunanjí so ob bazi modrikasto rdeči, notranji opečno rdeči, po sredini pa so rumeno obarvani. Nahajališče je prav tako v Salti.

Nadalje var. *hyalacantha* se od opisanih razlikuje po močnejših rumeno belih steklovinastih ščetinah.

Velika podobnost zunanjosti teh treh rastlin je dala Backebergu slutiti, da spadajo v isti oblikovni krog, a v to še ni bil popolnoma prepričan. Šele dosti pozneje je pojasnil, da var. *hyalacantha* z *R. senilis* nima dosti skupnega, pa jo je vzpostavil kot samostojni takson. Prvotno opisana *R. senilis* var. *hyalacantha* /*R. wessneriana*, s katero je identična toda po predpisih nomenklature je veljavno ime *R. wessneriana*. V nasprotju s skupino *R. senilis*, ki je samofertilna, je skupina *R. wessneriana* samosterilna in semena so večja kot pri *R. senilis*. Skupno je opisanih 10 variacij, ki se medsebojno razlikujejo v večini primerov po barvi cvetov od rdečih do rumenih barv.

Najdemo jih v višinskih legah Andov v Boliviji in severni Argentini. Kot rod spadajo v poseben krog lobivij in gimnokalicij, s katerim so povezane s prehodnimi oblikami.

Gojenje je zelo enostavno, če upoštevamo, da so to visokoqorske rastline, ki poleti zatevajo obilo sonca in svežega zraka. Posadimo jih v peščeno mineralno zemljo z dodatkom nekaj humusa, kislost pH 5 do 6,5 in primerno zalivamo. Prezimimo jih v hladnem prostoru pri temperaturi okoli 8° - 10°C, če pa imajo suh substrat, je temperatura lahko precej nižja.

Literatura:

R.Haun: *Rebutia senilis*

Dražo Greguričević

W.Haaqe: *Kakteen von A bis Z.*

M O R D A S E N E V E S T E

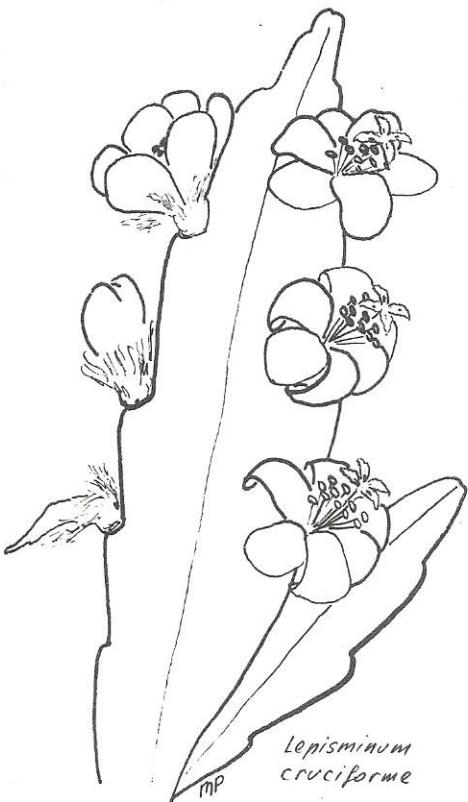
da so organizatorji kaktei iz SR Hrvatske združeni v Društvu prijatelja cvjeća i zelenila grada Zagreba v okviru katerega imajo svojo Sekciju kaktusara, ki preko svojih članov deluje v vseh republikah in pokrajinalah SFRJ. Kot vez jim služi bogato ilustrirani časopis "KAKTUS", ki izhaia že šesto leto. Prinaša obilo zanimivih člankov, katere pišejo avtorji, znani tudi iz našega glasila. S tem se oba časopisa medsebojno dopolnjujeta. Kar ne najdete v enem, boste zagotovo našli v drugem.

V kolikor želite sprejemati tudi ta časopis, pišite na naslov:
Roža Knaflič, 41000 Zagreb, Aleja A.Augustinčića 1/409.

PRVA ŽETEV

Na začetku svoje "kaktusarske kariere" mi ni bilo niti 15 let, zato sem se navduševal predvsem nad vrstami, ki se hitro in zlahka množijo z odrastki. Tiste vrste, ki se razmnožujejo samo s semenimi, pa me niso zanimali. Nekega poletja sem izvedel za obstoj našega društva in se še iste jeseni včlanil. Kar malo razočaran sem bil, ko sem spoznal, da večina lepotcev s projekcijskega platna sodi prav med tiste vrste, ki sem jih vse do tedaj zanemarjal. Kratek čas sem še vztrajal pri svojem, potem pa sem se le lotil tudi setve.

Rezultat me je prijetno presenetil. Setev se je izkazala za prav učinkovit način razmnoževanja in zato sem si takoj postavil nov cilj – pridelati svoje lastno seme. Kmalu pa so se pojavile težave, saj v moji zbirki skorajda ni bilo niti ene vrste, ki bi bila primerna za samoplodnjo, kajti druge možnosti niti nisem imel. Vsi kaktusi cvetne velikosti so bili namreč zastopani unikatno ali pa so bili vegetativno razmnoženi z odganjki istega primerka. Po letu in pol neuspešnih poskušanj pa se je končno pojavit prvi plod in to pri primerku *Gymnocalycium michanovichi f. friederichi*, ki sem ga predhodno oprasil s pelodom *Mamillaria* Sp.. Za ta način oplojevanja sem namreč zvedel na sestanku društva. Plod se je dobro razvijal in bi gotovo tudi dozorel, če ga ne bi ponerdnosti predčasno odlomil. S tem sem že skoraj pokopal vsako upanje na uspeh.

Seme, ki sem ga našel v nedozorelem plodu, je bilo drobno in lahko, bledorjave in rumene barve, ki je kazala na zadnjo fazo dozorevanja. Ker se mi ni zdelo vredno posebnega truda, sem ga shranil na hladno in suho vse do spomladadi, da bi ga posejal skupaj z dobljenim in kupljenim semenom. Vendar pa sem v času pomladanske setve nanj pozabil in šele v začetku poletja sem ga po naključju našel. Bilo je že povsem izsušeno. Preizkusil sem kaljivost z enostavnim testom: če potone v vodi je kaljivo, če ne potone – ni. Potonilo ni niti eno samo zrno. Da bi test "pogoljufal", sem pustil seme namakati tri dni, dokler ni potonilo tudi zadnje zrno. Vendar pa še vedno nisem rešil vprašanja prostora setve, saj razen plastičnega kozarčka za med, v katerem sem namakal seme, nisem imel ničesar. Po krajšem oklevanju sem seme zbral na papir, odlil vodo iz kozarčka, napravil v dno luknjo,

nasul en cm presejane zemlje, posejal seme in zaprl kozarček s pokrovom. Delo je bilo opravljeno v 5 minutah. Kozarček sem potopil za hip v prekuhanoto vodo, ga po-kril s kosom časopisa in postavil na okensko polico. Nadaljna oskrba je bila skoraj nepotrebna.

Po štirinajstih dneh so se pojavile prve želatinaste kapljice, ki pa niso bile nič večje od semena in ki so se obarvale v celo paleto različnih barv in odtenkov. Vroče poletje pa so preživel le rdeče obarvani sejančki. Jeseni sem preostale sejance prepikiral kljub njihovi izredni majhnosti, saj niso dosegli niti polna 2 mm v premeru. Zadostoval je miniaturni lonček s premerom 2 cm. V tem lončku so životarili eno leto in šele nato sem si jih drznil prepikirati v večjo skodelo k drugim sejancem. In tu so tudi ostali vse do sedaj.

EPILOG : Jeseni 1986, ko sem se odpravljal na služenje vojaškega roka, sta bila živa le še dva primerka, kar je okoli 8 % začetne količine semena. Velikost še vedno ni presegla en cm in je celo dva do trikrat manjša od sejancev iz moje druge in tretje "žetve". Vendar pa je le prva žetev hkrati tudi najdragocenejša, pa čeprav je zahtevala več truda kot druga in tretja in prinesla manj uspeha. Morda se prav po tem spozna ljubitelja.

Vojak Darko Dolenc

Č L A N O M D R U Š T V A

Pred vami je nova oblika našega biltena v priročnejsi velikosti in v povečanem obsequu. Upam, da vam bo všeč in da boste še bolj vneto sooblikovali nieqovo vsebino. Bilten mora biti glasilo vseh nas, zato sodelujte s svojimi prispevkji, oglasi, zamislimi, risbarni in podobno.

Predsednik

K O L E D A R J I !

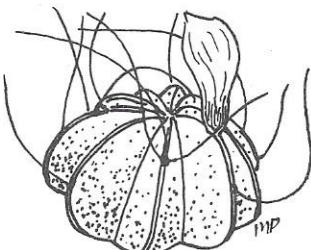
Društvo ima še nekaj letošnjih nemških koledarjev kaktusov po znižani ceni 2.500.- din. Svoje želje sporočite po tel. 267-414.

DPKS

KAKTUSI SKOZI LETO

Ker je trenutno za kakteiste mrtva sezona zaradi prezimovanja ljubljencev, se ustavimo najprej pri delu v tem obdobju. Prezimovanje se namreč začne že s koncem vegetacije v jesenskem času. Omejimo zalivanje, tako da so kaktusi ob selitvi v zimsko bivališče suhi. Kdaj je treba rastline prenesti noter (v kolikor nimamo rastlinjaka), je odvisno le od vremena. Paziti je treba, da jih ne dobi zgodnji jesenski mraz s slano.

Prostor, kjer nai kakteje prezimijo naj bo svetel in hladen. Najidealnejša temperatura je okoli 5°C . Vendar lahko pride zaradi naše neidealnosti tudi do odstopanj. Tudi meni se je že večkrat temperatura spustila od 2 do 3°C , letos pa dvakrat celo na -1°C . Ob dejstvu, da so bili kaktusi zadnjič zaliti konec septembra upam, da se bo izšlo brez večjih izgub. Po pogovoru s prijatelji sem prišel do naslednjih ugotovitev: kratkotrajen padec temperature pod 0°C je po dosedanji praksi pri suhih rastlinah predvidoma brez škodljivih posledic. Izjema so močno mlečne mamilarije, pa tudi kakšen starejši primerrek *Echinocactus Grusonii* ima veliko možnosti za prezgodne slovo. Seveda vse te ugotovitve slonijo predvsem na lastnih izkušnjah. To tudi ni nobena reklama za zelo mrzlo prezimovanje, kajti kot sem že omenil, je idealna temperatura 5°C . Veliko vrst lahko brez škode prenese nižjo temperaturo (*Gymnocalycium*, *Rebutia*, *Lobivia...*), nekatere druge vrste, ki so občutlivejše na mraz (*Melocactus* in druge), pa morajo imeti veliko toplejše zimsko zavetje (minimalno 10 do 12°C). Dejstvo pa je, da bolj ko so rastline suhe, več možnosti za preživetje imajo. Na videz grde, zgubane, brez prave barve, le-te so najbolj odporne proti mrazu. To pa zato, ker se rastlinski sokovi zelo zgoste ter tako znižajo temperaturo zmrzovanja rastlinskih celic.

Astrophytum capricorne var. minus

Življenje v zbirki se začne, odvisno od vremenskih razmer, začetkom marca. Začetek vegetacije pospešimo z dvigom topote ter prhanjem rastlin s toplo vodo. V tem vmesnem času samo eksplozijo rasti največkrat tudi presajamo. Kakšno zemljo uporabiti, je bilo v tem biltenu že obravnavano. Resnica je verjetno ta: vsak ima svojo (najboljšo ?) zemljo.

Po presajanju v suho zemljo rastlin ne zalijemo vsaj še 14 dni, da se pocelijo rane na koreninskem sklopu. Prvo zalivanje naj bo s toplo vodo, kateri dodamo strup za uničenje raznih škodljivcev, katerih mehanično pri presajanju nismo odpravili.

Kar se tiče gnojenja se mnenja kar krešejo. Sam gnojim v času intenzivne rasti (april, maj, september) enkrat mesečno, drugače pa ne. Sigurno pa je gnojenje pogojeno z vrsto zemlje, ki jo uporabljamo. Zelo siromašno zemljo bi bilo verjetno pametno pognojiti enkrat na mesec.

Clede zalivanja velja - veliko bolje premalo kot preveč. Najboljše je zalivati z deževnico ali postano vodo, segreto do 40°C.

Še eno pomembno stvar moramo obravnavati: letni zastoj rasti. Če je julija in avgusta vreme zelo suho in vroče, nekatere vrste popolnoma zastanejo v rasti. Zato moramo biti v tem času z zalivanjem zelo previdni, saj z napačnim zalivanjem lahko uničimo vrsto rastlin. Seveda velja ta rastni zastoj le za nekatere vrste (npr. *Rebutia*), medtem ko nekatere druge vrste (*Mammillaria*) ravno v tej vročini najlepše cvetijo. Če pa je vreme čez poletje bolj kislo in mokro, pa si z zastojem rasti ni potrebno beliti glave.

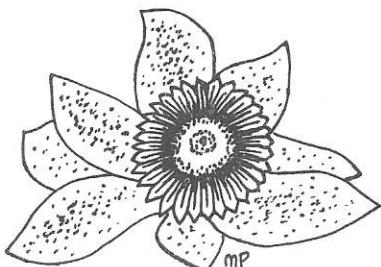
In potem že prihaja jesen v deželo, kaktusi lepo rastejo, počasi je že treba omejevati zalivanje le na sončne, tople dni.

Tako smo že pri zimi in mrazu. Kolo se obrne za leto dni, ves koledar se ponovi, z njim pa tudi naše delo in veselje pri delu z našimi bodičastimi prijatelji.

Franci Langerholc

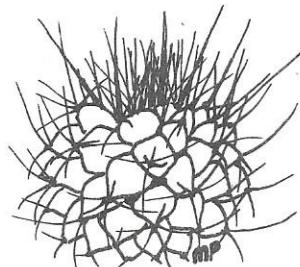
Č L A N A R I N A

Kot ste verjetno že prebrali na novem ovitku, ie članarina za leto 1987 din 2000.-, za dijake in študente pa 1000 din. V tej številki biltena je priložena položnica. Prosimo vas, da članarino plačate najkasneje do maja meseca, ko bo izšla naslednja številka. To vam bomo lahko poslali le, če bomo prejeli vaše nakazilo. S svojo članarino krijetе le dve tretjini stroškov biltena, ostalo dobi društvo iz drugih virov. Hvala za razumevanje !

Aloinopsis rubrolineata

DPKS

Hamillaria polyedra

PREGLED TUJIH STROKOVNIH ČASOPISOV IN LITERATURE

Kakteen Sukkulanten Zeitschrift der ZFA Kakteen-Sukkulanten Zentral Kommission Varianistik Kulturbund der DDR. Letnik 19/1984 je izšel v dveh jezikih in to štev. 1/2 in 3/4.

V prvem zvezku Erwin Herzog nadaljuje svojo serijo člankov iz prejšnjega letnika pod naslovom: Vrste rodu Lobivija, v katerem obravnava serijo Lobivia shaferi na straneh 1 do 15. Članek spremiljajo risbe in zemljiveid. Egon Matthes nas seznanja z gojenjem kaktej v granitnem zdrobu str. 15 - 25. Fritz Kümmel govori o motivih kaktej na pisemskih znamkah (str. 25), medtem ko nam Michael Müller (str. 26) predstavlja Roseocactus fissuratus. Nadalje nam Dr. Ursula Thiemer - Sachse iz univerze "W.Pieck" iz Rostock-a govori (str. 27 - 32) o narodopisnem obravnavanju kaktusov v razpravi "Tam kjer so kaktusi drevesa". To razpravo spremilya množica originalnih risb iz Mehike. Naslednje strani (32 - 35) je F. Kümmel posvetil portretu Rhapisalis pachyptera in Rhapisalis pilocarpa kot dvera predstavnikoma manj upoštevanih rodov kaktej. Nekaj zanimivosti iz pisem bralcev je objavljeno na straneh 35 - 36. Temu sledi izbor iz mednarodne literature, kjer je predstavljena nizozemska revija "Succulenta" letnik 1982, kakor tudi "KuaS" letnik 1982. Temu sledi pregled češkega časopisa "Kaktusy" štev. 4 in 5/1982. Osem srednjih strani na boljšem papirju je namenjeno barvnim fotografijam vrst, obravnavanih v člankih. Priloga na slabšem rumenem papirju, ki obsega prav tako osem strani, pa obravnava poročila iz društvenih organizacij in specijaliziranih skupin gojiteljev.

V drugem zvezku tega letnika (str. 41 - 45) Dr. U.Thiemer - Sachse nadaljuje svojo razpravo pod naslovom "Kri kaktusov". Neke občutljive vrste mamilarij kakor tudi način gojenja nam predstavlja Bernd Hofmann (str. 45 - 47). Na naslednjih straneh (48 - 50) najdemo članke R.Weser: Tacitus bellus, G.Milkuhn: Copiapoa kraenziana in M.Dilas: Oreocereus fossulatus. Temu sledi (str. 51 - 56) tretje nadaljevanje (iz letnika 1983) Achim Trenheit: "Moj vrt kaktusov: Zimooodporni kaktusi in druge sočnice", kjer je opisal nekaj vrst opuncij. Na naslednjih straneh (56 - 72) se nahaja zelo zahtevna znanstvena razprava pod naslovom "Zakaj ni modro cvetočih kaktej", ki jo je napisal prof.dr. Karl Hermann Köhler iz univerze "Ernst-Moritz Arndt", ki jo spremilya množica schem in kemijskih formul. Georg Mette nam govori (str. 72 - 74) o nekaterih zanimivostih rodu Parodia. Temu sledi članek o Pediocactus-u bradyi var. knowltonii, ki ga je napisal H. Wilhelm. Tudi ta številka se končuje z izborom iz tuje literature, ki nadaljuje prikaz časopisov Succulenta 1982, Kuas 1982 in Kaktusy 1983. Prav tako kakor v prvem zvezku je srednjih osem strani na boljšem papirju posvečeno barvnim fotografijam vrst, obravnavanih v člankih, medtem ko je 16 strani priloge izklučno namenjeno poročilom

iz posameznih organizacij, skupin in sekcij.

Kot je že rečeno v četrti številki našega glasila za lansko leto, tudi na ta zanimivi časopis se ni mogoče naročiti, pač pa vam ga lahko pošljejo edino prijatelji, ki so državljeni DDR-a.

Josip Kunej

26.11.50
Marija Prelec -

POMLADNI SESTANEK S KAKTEJAMI

Letos nam ie zima prav močno pokazala svoje zobe. Kidali smo, kurili, se opotekali na ledu, lovili sapo - vse zaradi lepe, debele, ouhaste snežne odeje, ki nam ie v mrzlih zimskih dneh pokrila tla.

Toda še vsak sneg nazadnje postane lanski sneg. Začne se s kaoliicami. Snežinka za snežinko se stopi v kapljico vode in zdrkne v zemlio - vse do zadnie. Toplota ogreje tla, rastlinstvo oživi. Prvi cvetovi pokukaio včasih že skozi sneg. Ptice in žuželke se odlase, pa tudi v liudeh neka zazveni in zadoie. Vsai nekaj je bilo tako, kn se je vračala v deželo pomlad.

Zdaj pa? Ko nas zapusti ledena puščava, ostane za nio no tleh na debelo črna nesnaga. Ko posije sonce na okna, so kot zavešena s črno tančico. Ljudje pa tuhtajo le o visokih cenah, malomarno narejenih izdelkih in pomanjkljivih uslugah. In še o krivičnih šefih ter nevoščljivih sodelavcih. Pa o nemogoči mladini in zoprnih starcih. Le kaj bi s pomladjo...

Meni pa se le zdi, da bi bilo škoda še pomlad spregledati. Vsaj kar nas je zaljubljenih v naravo in prijateljev kaktej. Pustimo drugim turobne in črnoglede misli. Težav je že tako dovolj, ne povečujmo si jih s tem, da kar naprej nanje mislimo. Pospravimo lopate za sneg in kožuhe, odprimo okna soncu, prijazno pomahajmo sosedom, potem pa sedimo k mizi na pomladni sestanek.

Ne čudite se - sestanki so postali način življenja in to je tudi prav. Treba se ie pogovoriti. Toda sestanek, ki ga imam v mislih, bo potekal med nami in našimi kaktejami. Uvelje in blede, a še žive, so dočakale pomlad in zdaj hočejo spet živeti, rasti, cveteti. In kaj mislite, kako naj se pogovarjamamo z rastlinami, ko pa ne znajo govoriti. Monologov nične rad ne posluša, vsaj pameten ne. Sporazumeti se brez besed je pa vendarle mogoče, včasih še bolj temeljito. Na človeku vse govori: oči, nasmej, kretnje, izraz, drža, rdečica, lesk, gube. Nekaj podobnega imajo vsa živa bitja, tudi rastline. Samo opazujmo jih dobro in kmalu nam bodo spregovorile.

Kaj pa dnevni red sestanka? Kdor ni ravno začetnik, ga že pozna: sejanje, prhanje, zalivanje, presajanje, razkuževanje, škropljenje proti škodljivcem, gnojenje in tako naprej. Dela dovolj! Ob tem bodo izginili še zadnji ostanki zime. Toplota in svetloba bosta ustvarili novo življenoje, hrano za telo in lepoto duha. Res bi bilo škoda, če bi pomlad spregledali !

NOVOSTI S KNJIŽNE POLICE

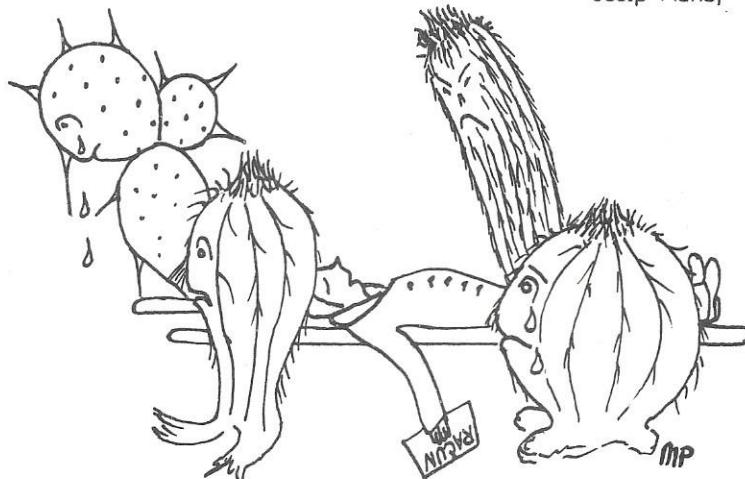
Zimski čas je čas mirovanja kaktusov, zato z njimi nimamo dosti dela. To je tudi čas za prebiranje strokovne literature in nabiranje teoretičnega znanja, ki nam bo v naslednji sezoni še kako prav prišlo. Zaradi tega bom navedel nekaj naslovov lahko razumljivih knjig, ki so seveda v tujih jezikih, ker domačih na žalost nimamo. Tudi v bodoče se bomo na tem mestu seznanjali z novimi izdajami na tujem in doma.

- **Bravenboer S.K.: 200 Kakteen in Farbe** ima 152 strani, 208 barvnih fotografij, 28 risb, opisuje 200 vrst ter daje važne informacije o razmnoževanju, cepljenju, zaščiti, substratu in gojenju v sobnih pogojih kakor tudi v rastlinjaku. Cena DM 32.
- **Brehme S.: Ratschläge für den Kakteenfreund** ima 180 strani, 219 barvnih fotografij na 48. tabelah, 71 slik in risb. Avtor nam posreduje izkušnje o gojenju kaktusov na lahko razumljiv način za vsakogar, ki ima vsaj nekaj znanja o botaniki in ekologiji. Knjiga vsebuje tudi koledar dela s kaktusi za vsak mesec posebej. Cena te zanimive knjige je DM 28.
- **Chapman M.: Kakteen und andere Sukkulanten von A - Z** ima 160 strani, 136 barvnih fotografij, 156 risb in še 150 črno belih fotografij. Opisuje gojenje, razmnoževanje in še dosti tega, kar je nujno vedeti za uspešno gojenje. Cena DM 19,80.
- **Haude M. Kündiger: Erfolg mit Kakteen** ima 142 strani, 106 barvnih in 92 črnobelih fotografij. Ljubitelj kaktej - začetnik bo iz te knjige dobil temeljna znanja o gojenju na okenski polici, razmnoževanju in pripravi substrata. Cena DM 24.
- **Hecht R.: BLV Handbuch der Kakteen** ima 391 strani, 306 barvnih fotografij in 92 risb. Knjiga vsebuje vse o cvetovih, prirodnih nahajališčih, imenih vrst kakor tudi o sinonimih. Ta nadvse zanimiva knjiga stane DM 58.
- **Heine R.: Lithops - lebende Steine**, najnovejša izdaja tega prepotrebnega dela vsebuje na 200 straneh opise vseh znanih vrst in variacij, ki so upodobljene na 100 barvnih fotografijah in številnih risbah. Cena je DM 28.
- **Pilbeam J.: Haworthia and Astroloba** je zanimivo delo, predvsem namenjeno specalistom in vsebuje 225 črnobelih fotografij, 8 barvnih tabel in 94 risb na 176 straneh. Cena je DM 90.

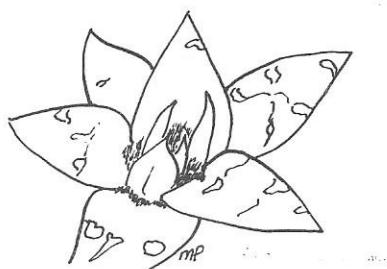
- Pilbeam J.: **Mammillaria, A Collector's Guide** ima 168 strani, 293 črnobelih in 32 barvnih fotografij z dodatkom treh zemljevidov. Vsebuje izčrpne opise in slike vseh znanih mamilarij, klasifikacijo in geografsko razširjenost. Napisano je na temelju 30 letnih izkušenj avtorja. Cena DM 90.
- Reynolds G.W.: **The Aloes of South Africa** je ozko specializirano delo. Obsega 616 strani, 619 črnobelih in 57 tabel večbarvnih fotografij. Cena DM 168.

Opomba : Knjige se lahko naročijo preko "ADIT" (Agencija demokratičnega inozemskega tiska) Ljubljana, Gradišče 10/II, PP 171, tel. 22-207. Plača se na dan izstavitve računa v dinarjih po dnevnom tečaju valute, ali pa direktno : "Flora-Buchhandel", M.Steinhart, Postfach 1110, D-7820 Titisee-Neustadt 1, plačanje po prejemu računa, seveda v devizah preko deviznega računa.

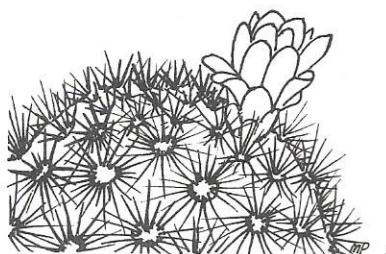
Josip Kunej

OB KONCU ZIME:
NAŠ GOJITELJ NI PRENESEL RAČUNA ZA ELEKTRIKO...

Ariocarpus trigonus

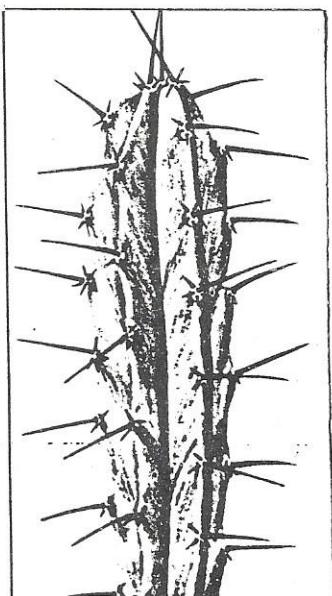

Weingartia neumanniana

M Y R T I L L O C A C T U S G E O M E T R I Z A N S

Rod izhaia iz Gvatemala in Mehike, kjer dobimo te kaktuse v naravi kot gosto, čudovito grmove.

Znane so štiri vrste, od katerih je naiboli znan in razširjen *Myrtillocactus geometrizans*. V zbirkah je kar pogost predvsem zaradi svoje skromnosti in lepote. Kaktus ima namreč zelo lep, zelenkasto modrikast oprh. Kljub svoji višini ie telo dokai močno in ne rabi kakšne posebne opore kot npr. *Monvillea*. Ta privlačen kaktus ima šest reber, na katerih so pravilno razvrščene areole s 3 do 4 kratkimi, ostrimi bodicami.

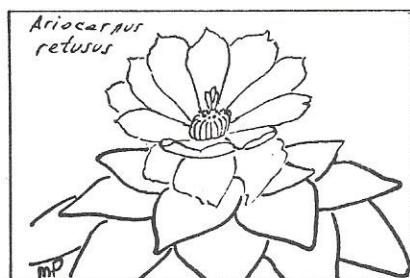
Cvetovi so beli, lepo dišeči, veliki komaj nekaj centimetrov. Iz ene areole požene več cvetov, kar je ena od značilnosti tega rodu. Plodovi so užitni, imajo okus po rozinah (cochal). Pred uporabo te plodove posušijo. Zaradi te koristne lastnosti ga domačini zelo cenijo. Od tu tudi domače ime "kaktus borovničar".

Pri starih rastlinah je mogoče opaziti razraščanje kaktusa pri vrhu v manjše stebričke.

Glede gojenja sploh ni zahteven. Potrebuje običajno, prepustno prst. Poleti ga moramo imeti na rahlo senčnatem mestu, obvarovanega od direktne sončne prikepe, pozimi pa mu omogočimo svetel prostorček v rahlo kurjeni sobi z minimalno temperaturo 10°C .

Vzroga iz semena ni zahtevna, sejančki so odporni ter hitro rastejo. Na Japonskem cepijo na ta kaktus rdečo obliko *Cymnocalycium friedrichii*.

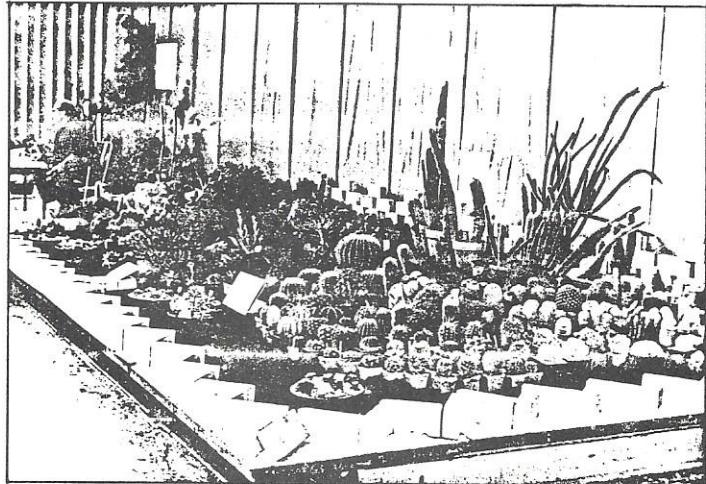
Franci Langerholc

Naše društvo
razstavlja

GR-Ljubljana
1983

Judendorf 23.5. 1970!
naše društvo pri
Ekart-u (Avstrija)